

Rovviltnemndmøte Nordland

28.oktober 2025

Veterinær/seniorrådgiver
Berit Gjerstad

Beitesesongen 2025

- **Gaupe** - flest dokumenterte tap (34) hele beitesesongen (11.6. – 12.10) fra Narvik i nord til Hattfjelldal/Grane i sør.
- **Jerv** – 17 dokumenterte fra 11.8.-11.10., hvorav 12 i Gildeskål fra 11.8.-1.9., i tillegg til Beiarn, Fauske, Rana og Hattfjelldal.
- **Bjørn** – 16 dokumenterte fra 11.6. – 16.10., alle i Hattfjelldal.
- **Kongeørn** – 15 dokumenterte fra 24.5.- 28.8, hvorav 10 i Hattfjelldal, i tillegg dokumentert i Rana, Rødøy, Narvik, Bodø og Hadsel.

- Mattilsynet har hatt korte ukentlige dialogmøter med SF Nordland i løpet av beitesesongen.
- Mattilsynet sendte i løpet av sommeren bekymringsmelding til LMD om risikoen for gaupe- og jervetap i Hamarøy i starten av beitesesongen og om tap av sau til bjørn i Hattfjelldal.

LMD sitt svar på klage på vedtak om tidlig nedsanking av sau fra utmarksbeite

Bakgrunn

- Dokumenterte bjørneskader på flere sauer i beiteområdet.
- Pågikk fellingsforsøk på bjørn, i tillegg til ekstraordinært tilsyn.
- Mattilsynet vurderte at tiltakene ikke hadde tilstrekkelig effekt for å sikre tilfredsstillende velferd for sauene.
- Mattilsynet fattet den 21. august 2022 vedtak om tidlig nedsanking av sau fra utmarksbeite på grunn av tap av sau til bjørn.
- Ble påklaget den 12. september 2022 av Raubeinsetra Saubeitelag, og to av dyreholderne .
- Fikk medhold i klagen den 28. august 2025
- Vedtaket er endelig og kan ikke påklages

LMDs vurderinger:

- Dyrevelferdsloven med tilhørende forskrifter gjelder også for dyr på beite. Dyrene skal ha et trygt levested og skal, i den grad det er nødvendig og mulig, beskyttes mot skader og andre farer.
- Beite i utmark i utgangspunktet er bra for dyrevelferden, selv om det innebærer noen farer for dyra å være ute i naturen. Dyr kan bli alvorlig skadet og dø på beite, uten at det regnes som "unødig" lidelse.
- Det er først når ulempene for beitedyra overstiger fordelene med å være på beite at lidelsene blir "unødige" og utløser beskyttelsesplikt.
- Beskyttelsesplikten i beiteprioriterte områder er betinget av det offentliges tiltak mot rovvilt i området, og at skadefelling er det viktigste tiltaket i slike områder.

Forts LMDs vurderinger:

- Rovviltforliket sier at det ikke skal være rovvilt som representerer et skadepotensial i prioriterte beiteområder for husdyr og kalvingsområde for tamrein.
- Rovviltforvaltningen i beiteprioritert område skal utøves på en slik måte at det som hovedregel ikke er behov for begrensinger i beiteretten, og beiterestriksjoner skal i utgangspunktet kun benyttes ved akutt hendelse og som siste utvei.
- Det vil si at terskelen for å benytte beiterestriksjoner etter dyrevelferdsloven i beiteprioritert område er høy.
- Det innebærer blant annet at det i tilfeller der det er gitt skadefellingstillatelse, må vurderes om tiltaket har ønsket og tilstrekkelig effekt, herunder om skadegjørende rovvilt blir felt innen rimelig tid og om det er vurdert og forsøkt å effektivisere skadefelling.
- Etter rovviltforliket skal soneinndelingen forvaltes tydelig.
- I prioriterte beiteområder skal uttak av dyr som gjør skade på beitedyr gjøres raskt, og i slike områder skal miljøforvaltningen bidra til å effektivisere slikt uttak.

Iverksatte tiltak

- Selv om fellingsforsøket hadde pågått en viss tid (ca 1 mnd.), mener LMD at en effektivisering av uttaket skulle vært forsøkt før vedtak om nedsanking ble fattet, og at det påligger miljøforvaltningen et ansvar å ta ut skadegjørere i beiteprioritert område raskt og effektivt.
- LMD mener derfor at nedsanking ikke var siste utvei på tidspunktet da vedtaket ble fattet.
- Forholdsmessigheten i vedtaket uansett burde ha vært vurdert på nytt da skadegjørere i området ble felt 2. september og 6. september 2022

Oppsummering

- LMD oppheva Mattilsynets vedtak om tidlig nedsanking i Trøndelag fra 2022.
 - Avventa en effektivisering av forsøket på å felle bjørnene fra miljømyndighetens side.
 - Bedre dialogen med miljømyndighetene burde ha vært bedre.
 - Burde ha vurdert hver enkelt dyreholders tap, og ikke dratt alle de 10 dyreholderne i beitelagene over en kam.

Mattilsynet får likevel støtte i en god del av avgjørelsene.

